

Emperyalizm ve Gericiliğin Ortasında İran

İçeriği Yazan: [Neylan ÇEVİK](#) [1] Zaman: Per, 02/07/2009 - 06:00

Yazar: Neylan ÇEVİK

Mollaların baskısı altındaki İran... Büyük petrol şirketlerinin yağmaladığı, toplumdaki küçük elit sınıf dışında, gitgide ezilen büyük çoğunluğun insan haklarından ve çağdaşıktan biberer yaşadığı İran... Sıradan vatandaş, işçisi günbegün daha zor şartlara itilen İran... Bir yanda emperyalizmden kaçarken, bir yanda dinin baskıcılığında ortaçağ karanlığında yaşatılan çelişkiler içindeki İran!<?xml:namespace prefix = o />

Şah Pehlevi'nin 30 yıl öncesindeki monarşi rejimini deviren "sözde" devrimci ayaklanmayı ve bugünkü İslam cumhuriyetini başlatan lider Humeyni'nin gelişi büyük bir sevinçle karşılanmış fakat o, ülkenin başına geçip zalim uygulamalarını yapmaya başladıktan sonra bu liderin gerçek kimliği ortaya çıkmıştır. Humeyni, işçi sınıfının her direnişinde büyük kıyım yaparken, burjuvaziyi destekleyen bir lider oldu. İktidarını eleştiren herkesi öldürdü ve susturdu. Türban takmayan yaşlısından gencine binlerce kadın öldürüldü, cinsiyet ayrımı ise anayasaya girdi.

İslam Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri, devletin ekonomik yaşamdaki baskın rolü ile ülke ekonomisinin dünya ekonomisine açılması arasındaki çelişkiler ve başarısızlıklar süregeldi. Ülkeyi dünya ekonomisiyle bütünleştirecek, ulusal kalkınmayı gerçekleştirecek önlemler; mollaların egemen kesimi ve burjuvazinin çıkarlarıyla kesişmediği için, geniş kapsamlı sosyal yatırımlardan kaçınıldı, sadece belirli bir miktarda altyapı yatırımıyla yetinilmeye çalışıldı. Daha önce seçilen reformist liderler de bazı açılımları yapmaya cesaret gösteremedi. İran halkına ait olan, petrol ve doğalgaz rezervlerinin %80 - %85 hissesi Avrupalı ve ABD'li şirketlere geçti. İran, politik ve askeri olarak bayrağı yukarıda taşısa da, ekonomik ve sosyal yönden batının sömürüsü altında olmaktan kendini kurtaramadı. Oysa devletin resmi politikası batıya kapıları kapatmaktı. İran, batı tarafından, bu politikasının yalnız kendisiyle sınırlı kalmadığı, çevre ülkeleri de batıya karşı kışkırtmasıyla eleştirildi ve bu politikalar sonunda Türkiye'de dâhil birçok ülkenin kendisine karşı negatif tutum takındığı bir ülke oldu.

Şimdi ABD, Irak'tan aldığı ders neticesinde, savaştan öncelikli olarak diplomasiyle anlaşılabileceği bir lider özlemi çekiyordu. Ahmedinejad'ın nükleer programını durdurmaya yönelik girişimleri başarısız olduğu için karşısında daha diplomatik temas kurabileceği bir lider istiyordu. Hazar petrolünü dünya pazarına taşımanın en kestirme yolu da İran'dan geçtiği için, kendi yatırımlarına kolaylık sağlayacak bir reformcu lideri İran'ın başına istiyorlar yıllardan beri. İran seçimleri çok ses getiriyor dünyada. Nedeni ise; "demokratiklikle anti-demokratikliğin" birbirine geçtiği, emperyalizme, din üzerinden kurulmuş bir cumhuriyet ile sırtını dönen ülkenin gidişatı, ne olacağı bilinemediği için merak uyandırıyor. ABD'nin Büyük Ortadoğu planını bozan İran'ın, gelecekteki politikalarını belirleyecek halkın düşüncesi, belki herhangi bir milletin vatandaşının düşüncesinden daha büyük önem taşıyor.

İran'daki seçimler, yıllardan beri reformcu ve muhafazakâr olmak üzere iki tür aday arasında geçiyor. Bu seçimler, reformcu addedilen Mousavi'nin kaybetmesiyle sonuçlandı. Reformcuların kaybetmesiyle, ülke genelindeki Mousavi yanlıları seçimleri protesto etmek için sokaklara çıktı. Ne var ki, İran'daki seçim, İran siyasi tarihinde seçimlerde sahtekârlığın yapıldığı eleştirilerine dair söylentilerin olduğu ilk seçim değil.

Ama İran halkı sefalet içinde bir halk, hiç bir sosyal güvencesi olmayan bir halk! İşsizlik içinde, hiçbir sorununa çözüm bulunamamış, geleceği olmayan bir halk. Siyasi istikrarsızlık, ekonomik çelişkiler içinde gitgide artarken, dinin boyunduruğu altındaki halk, cesaretli ve sosyalist bir lidere hiç olmadığı kadar ihtiyaç duyuyor. Reformcu ya da muhafazakâr, aslında politik bakışları birbirinden çok da farklı olmayan kimliklerin üzerinden halk anlamsız bir şekilde iki gruba ayrıştırılıyor. Sosyal gerilim tırmandırılıyor. Demokrasinin bir gereği olarak seçimler düzenleniyor ama kötünün iyisini seçmek anlayışı bir hak gibi tanıtılıyorsa, seçimler mevcut çözümsüzlüğü arttırmanın dışında başka bir sonuca varamaz, demokrasi yenik kalır, siyaset ise yok olur.

iletisim@PolitikaDergisi.com [2]

[2]

[2]

[2]

[Bu yazı, Politika Dergisi Sayı 16'da yer almıştır. Tüm fazladan özellikleri ile özgün sayıyı indirmenizi öneririz. Sayı 16'yı indirmek için [2]buraya tıklayınız.[3]]

[3]

Yorumlar

- [Analiz](#) [4]
- [Dış Siyasa](#) [5]

Kaynak URL (22/05/2024 - 08:24 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/emperyalizm-ve-gericiligin-ortasinda-iran>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/neylan-cevik>

[2] <mailto:Neylan.Cevik@PolitikaDergisi.com>

[3] <http://www.politikadergisi.com/sites/default/files/PD16.zip>

[4] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/analiz>

[5] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>